

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci

žalobce: **Y. K.**
státní příslušnost Republika Kazachstán
t. č. X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 30. 6. 2021 č. j. OAM-658/ZA-ZA10-P10-2020, o udělení
mezinárodní ochrany

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra České republiky **se zrušuje** a věc se mu **vrací** k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 30. 6. 2021 č. j. OAM-658/ZA-ZA10-P10-2020 žalované Ministerstvo vnitra České republiky rozhodlo o neudělení mezinárodní ochrany žalobci podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V průběhu správního řízení vzal žalovaný za objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany je obava z jednání neznámých osob, u nichž předpokládá napojení na policisty v souvislosti s jeho podnikáním v autodopravě. Tyto důvody dle žalovaného nebylo možno podřadit pod důvody taxativně vymezené v ust. § 12 písm. a), b) zákona o azylu, a jelikož žalovaný neshledal důvody ani pro udělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona, rozhodl tak, že se mezinárodní ochrana žalobci neuděluje.
2. Žalobce proti uvedenému rozhodnutí podal včasnou žalobu, kterou rozhodnutí „napadl v celém jeho výroku“. Podle žalobce žalovaný porušil v průběhu správního řízení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) v jeho ust. § 3, § 2 odst. 4 a § 50 odst. 3 a 4. Žalovaný také porušil ust. § 14a zákona o azylu, neboť žalobci v případě návratu hrozí nebezpečí vážné újmy a článek 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, neboť v případě návratu mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení. Žalobce odkázal na svou výpověď učiněnou v průběhu správního řízení, kdy poukázal na problémy se zkorumpovanými státními orgány, policií a na to že byl napaden neznámými lidmi. Podnikal v zemi původu v oblasti autodopravy a v roce 2017 došlo na hranici s Čínou k zabavení vozů autodopravců kvůli údajné nelegální činnosti. Mezi těmito vozy bylo 6 vozidel patřících jemu. Dožadoval se jejich vrácení a v této souvislosti byl v roce 2018 napaden neznámými osobami, které mu vyhrožovaly a výslovně se dožadovaly toho, aby situaci s vozidly neřešil. Následkem tohoto napadení utrpěl zlomeninu ruky. Tento incident nahlásil na policejní stanici v Almatě, avšak případem se nikdo nezabýval z důvodu neznámého pachatele. Po 10 dnech od tohoto napadení mu bylo zapáleno auto naložené zbožím. Policie konstatovala samovznícení vozu, avšak žalobce si nechal vypracovat odborný posudek, dle kterého bylo auto zapáleno. Tento incident chtěl řešit, avšak dokumenty, které k případu hromadil, mu byly odcizeny. V roce 2019 se nevrátilo jeho auto z naplánované cesty a řidič zmizel. Žalobce byl na to odvezen na policejní stanici, kde mu bylo sděleno, že řidič, který zmizel, je podezřelý z převážení ujugurských muslimů z Číny, a že on jako majitel vozidla může být spolupachatelem. Žalobce jim objasnil, že s tím nic nemá společného a byl následně propouštěn. Po nějaké době byl na ulici přepaden a s pytlem na hlavě převezen na neznámé místo, kde byl zbit a bylo mu vyhrožováno zabitím, zmrzačením a vydáním do Číny. Měl se přiznat, že je spolupachatelem výše uvedeného řidiče. Byl takto mučen několik dní a bylo mu těmito lidmi nabídnuto, že v případě, že jim zaplatí, respektive přepíše svá vozidla na ně, umožní mu odjezd ze země. Mezi těmito lidmi poznal osobu, která jej vyslýchala na policejní stanici. Žalobce je toho názoru, že jeho nezákonné zadržení a použití fyzického násilí ze strany (minimálně) jednoho policisty lze označit za akt pronásledování. Jeho problémy s neznámými lidmi a policejními orgány lze pak kvalifikovat jako nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu. Vytýkal žalovanému, že si neobstaral žádné relevantní informace o tom, zda by mu byla poskytnuta pomoc ze strany příslušných

státních orgánů. Odůvodnění napadeného rozhodnutí postrádá závěry o tom, zda by jeho právům se mohlo dostat objektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů, které byly mimo jiné do jeho případu zapleteny. Žalobce připomněl, že podmínkou takové ochrany je její účinnost a dostatečnost. Žalobce dále žalovanému vytýkal, že v jeho výpovědi hledá jakékoliv skutečnosti, které mohou podpořit závěr o její nevěryhodnosti a nedůvodnosti jeho žádosti o mezinárodní ochranu a tyto okolnosti tendenčně vykládá zcela v jeho neprospěch. Činí tak na základě vlastních domněnek a spekulací a nikoliv na základě objektivně zjištěného skutkového stavu. Z uvedených důvodů se žalobce domáhal, aby napadené rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

3. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby žalobci jako nedůvodné.
4. Krajský soud vycházel z napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 6. 2021 č. j. OAM-658/ZA-ZA10-P10-2020 a z připojeného správního spisu žalovaného téhož čísla jednacího a poté dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Při řízení o žalobě žalobce vycházel přitom krajský soud z ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době rozhodování žalovaného správního orgánu, přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s.).
5. Z obsahu připojeného správního spisu žalovaného krajský soud zjistil, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu dne 1. 10. 2019. V rámci poskytnutí údajů k této žádosti uvedl dne 7. 10. 2020, že je ujgurské národnosti a že v roce 2020 při pobytu ve Švédsku vstoupil do ujgurské politické strany Dukan. Společně s ním žádá o mezinárodní ochranu jeho manželka a dvě nezletilé dcery. Z Kazachstánu vycestovali letecky v červnu nebo v červenci roku 2019 přes Minsk do Švédska a dne 1. 10. 2020 byli transferováni na základě uděleného českého víza ze Švédska do České republiky. K důvodům své žádosti o mezinárodní ochranu žalobce uvedl, že jej pronásledovaly zločinecké skupiny a státní orgány. V Kazachstánu provozoval autodopravu a od roku 2017 byl obviňován, že nelegálně převáží zboží. V roce 2019 byl zadržen v Číně jeden z jeho řidičů, který byl obviněn z převážení osob a dokumentů z Číny a po žalobci chtěli doznání, jinak jej uvězní, neboť byl majitelem auta. V případě návratu má obavu z uvěznění anebo z vydání do Číny; je možné také to, že jej zmrzačí nebo zabijí, aby nemohl mluvit. Z obsahu správního spisu bylo dále zjištěno, že téhož dne, tj. 7. 10. 2020, byl s žalobcem proveden pohovor k jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V rámci tohoto pohovoru uvedl, že se rozhodl Kazachstán opustit v červnu či v červenci roku 2019 po posledním incidentu, kdy jej příslušníci vyššího policejního orgánu č. 7 v Almaty zadrželi na dva až tři dny, mučili jej a chtěli, aby podepsal doznání. Sdělili mu, že pokud chce žít, má zaplatit, dát jim, co má a oni, že mu umožní ze země vycestovat. Chtěl si vyřídit vízum co nejrychleji, proto mu zařídili vízum české přes agenturu. Nechtěl však, aby byl těmito osobami do České republiky poslán nějaký člověk, který by je obtěžoval a odjeli proto do Švédska. Ke svému pronásledování uvedl, že na konci roku 2017 bylo na hranicích s Čínou zadrženo kazašskými celníky celkem 150 aut a z toho bylo 6 jejich. Tato auta měla převážet kontraband. Následně žadatel a i ostatní dopravci obdrželi dokument o zabavení vozidel s tím, že bude probíhat soud. Žalobce žádný dokument o zajištění vozidel nemá, neboť mu všechny dokumenty byly v květnu 2018 ukradeny, když byl

venku na procházce. Ke svému podnikání uvedl, že začátkem roku 2017 měl registrovaná dvě nákladní vozidla a 7 dalších bylo registrováno na jiné osoby, které žalobce pak provozoval na základě plné moci. Žalobce byl vlastníkem těchto vozidel a peníze na jejich nákup měl ze stavební činnosti; hodnota šesti zabavených aut byla asi 250-280 000 USD. Když požadoval vrácení vozidel, byl zhruba v únoru 2018 napaden neznámými lidmi, kteří mu řekli, aby toho nechal a žalobce následkem tohoto napadení měl zlomenou ruku. Když se dostavil na policejní stanici z Almaty a oznámil tam své napadení, policista sepsal oznámení a vzal si kontaktní údaje, avšak nikdo se už neozval. Po dotazu na tomto pracovišti policie mu bylo sděleno, že věc prošetřili, pachatele nenašli a věc uzavřeli. Žalobce podal písemnou stížnost na úřad kontroly celnic a bylo mu sděleno, že mají důkazy o tom, že vozidla převážela nelegální zboží a že se stížností nebudou zabývat. Nikam se dále neobracel, neboť podle něj je to vše propojené a nemá to smysl. Asi 10 dní po jeho napadení v únoru 2018 shořelo vozidlo i s nákladem a žalobci policie dala dokument o tom, že došlo k samovznícení vozu, přičemž žalobce si najal znalce, jehož závěrem bylo to, že auto bylo zapáleno. Chtěl všechny dokumenty předat soudu, avšak byly mu ukradeny. Také mu jeden policista sdělil, že na soud se nemá cenu obracet, proto už nemohl v této věci nic podniknout. Počátkem roku 2019 došlo k tomu, že jeho auto se nevrátilo z naplánované cesty a řidič zmizel. Ohledně této události byl žalobce vyslechnut policejním oddělením, kde mu bylo sděleno, že dotyčný řidič se zabýval nelegálním převážením ujugurských muslimů z Číny a že on jako vlastník vozidla je spolupachatelem. Chtěli, aby prokázal, že s touto věcí nemá nic společného a poté byl propuštěn. Asi v květnu 2019 přistoupily na ulici k němu nějaké osoby, přehodily mu pytel přes hlavu a odvezly jej na neznámé místo. Následně byl v suterénní místnosti a dvě osoby v civilním oděvu po něm chtěly, aby podepsal doznání, že je spolupachatelem uvedeného řidiče, což odmítl. Vyhrožovali mu zmrzačením, zabitím, uvězněním a vydáním do Číny. Sdělili mu, že na něj hodí další nevyřešené případy a bili jej v oblasti ledvin přes mokrý ručník, aby to nezanechalo stopy. Několikrát ztratil vědomí a takto jej drželi asi 2 – 3 dny a poté odešli. Následně přišel další člověk, který mu sdělil, že mu dají čas na vycestování ze země, pokud jim zaplatí. Muž, který za ním tehdy přišel, byl tentýž, kterého viděl při prvním zadržení na policii, žalobce se tak domnívá, že šlo o policisty. Přes agenturu si vyřídili víza a odjeli; oznámení na policii by podle něj nemělo smysl a mohlo by tak jeho situaci jenom zhoršit, protože všechny složky jsou propojené. Dále při pohovoru sdělil, že na území Švédska vstoupil do politické strany, protože spousta Ujgurů je převážena do Číny a tato strana proti tomu bojuje. Závěrem pohovoru uvedl, že v případě návratu do země původu se obává naplnění výhrůžek, které mu byly sděleny. Součástí správního spisu žalovaného jsou informace o Kazachstánu, a to:

- informace odboru azylové a migrační politiky MV ČR ze dne 25. 5. 2020 o bezpečnostní a politické situaci v zemi,
- informace Ministerstva zahraničních věcí ČR č. j. 147753-7/2019-LTPT ze dne 22. 2. 2020 o postavení ujugurské menšiny
- zpráva o dodržování lidských práv v Kazachstánu za rok 2020 Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 30. 3. 2021.

Dne 4. 6. 2021 byl žalobce seznámen s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany a předložil fotokopie dokladů dvou svých nákladních vozidel, které mu odebral prezident Kazachstánu. Ve skutečnosti byl majitelem celkem 9 nákladních vozidel a jako majitel byl

veden jen u dvou a zbytek byl napsán na kolegy. Bylo tomu tak z důvodu daňové optimalizace.

6. Podle ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu, pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Podle odst. 5 téhož ustanovení ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmou se rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému, pro odhalování, stíhání a pro státní jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup. Podle odst. 6 citovaného ustanovení, původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgány, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou.
7. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu, se udělí doplňková ochrana cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odst. 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodů takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem nebo svého posledního trvalého bydliště.
8. Podle odst. 2 téhož ustanovení, se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje:
 - a) uložení nebo vykonání trestu smrti,
 - b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,
 - c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,
 - d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

9. Krajský soud považuje především za potřebné připomenout, že napadené rozhodnutí žalovaného přezkoumal v rámci žalobních bodů v souladu s dispoziční zásadou uvedenou v ust. § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. V úvodu své žaloby žalobce uvedl, že „rozhodnutí žalovaného napadá v celém rozsahu výroku“. V čem však žalobce spatřuje pochybení žalovaného v neudělení azylu podle ust. § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu se v dalším obsahu žaloby vůbec nezmiňuje; v této části krajský soud musí hodnotit žalobu jako nepřezkoumatelnou a neprojednatelnou. Žalobce svou žalobu zdůvodnil pouze v nesouhlasu s neudělením doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu. Nebezpečí vážné újmy hrozící v případě nuceného návratu do země původu odůvodňoval svými problémy, které tam měl s neznámými lidmi i s policejními orgány. Jak při podání údajů k žádosti o mezinárodní ochrany, tak i při podrobně provedeném pohovoru k této žádosti uvedl, že pronásledování spatřuje v zadržení vozidel na hranicích s Čínou v roce 2017, z napadení v únoru 2018 poté, kdy požadoval, aby mu tato vozidla byla vrácena, přičemž oznámení o tomto napadení policie uzavřela s tím, že pachatele nenašla. Ke stížnosti podané na úřad kontroly celnic mu bylo sděleno, že vozidla převážela nelegální zboží a jeho stížností se nebudou zabývat. Asi 10 dní po jeho napadení v únoru 2018 shořelo jeho vozidlo i s nákladem, přičemž obdržel od policie doklad o samovznícení vozu, když se počátkem roku 2019 nevrátilo z plánované cesty auto s řidičem, který zmizel, byl žalobce vyslýchán na policii, kde mu bylo sděleno, že dotyčný řidič se zabýval nelegálním převážením ujugurských muslimů z Číny a že on jako vlastník vozidla je spolupachatelem. Dále žalobce popsal své napadení, k němuž mělo dojít v květnu 2019, kdy na něm bylo vymáháno doznání, že je spolupachatelem dotyčného řidiče; přitom byl v průběhu 2 – 3 dnů zadržen a mučen a bylo mu vyhrožováno zmrzačením, zabitím, uvězněním a vydáním do Číny. Dle názoru krajského soudu tak žalobce v průběhu správního řízení tvrdil skutečnosti podřaditelné pod pojem nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Uvedenými důvody žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany se žalovaný vypořádal tak, že žalobce neuvedl nebo nedoložil nic, co by nasvědčovalo tomu, že měl ve své vlasti závažné problémy se státními orgány země původu, že za relevantní pro udělení doplňkové ochrany nelze požadovat skutečnost, že se žalobce obávaného zákonného jednání osob motivovaných finančním prospěchem a vykazujícím spíše vyřizování účtů a vydírání v souvislosti s podnikáním a že jeho dosavadní aktivity v podnikání vykazují znaky podvodného jednání. Žalovaný odkázal na výroční zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Republice Kazachstán za rok 2020, která sice svědčí o závažném porušování lidských práv i ze strany policie a dalších bezpečnostních složek a dodal, že takové jednání v případě žalobce zjištěno nebylo, ani při výsledku ohledně jeho podnikání v souvislosti se zmizením jednoho z vozů i s řidičem či jeho oznámení ohledně napadení ze strany neznámých osob a vydání potvrzení o samovznícení vozidla. V případě nesouhlasu se závěry policie měl možnost využít všech dostupných právních nástrojů, což neučinil, protože mu byly ukradeny potřebné dokumenty. Podle žalovaného tak v řízení nebylo zjištěno žádné reálné závažné cílové jednání vůči žalobci ze strany státních orgánů, které by bylo možné považovat za mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání ve smyslu zákona o azylu a o hrozbě takového jednání vůči jeho osobě v případě návratu do země původu. S tímto závěrem žalovaného krajský soud nemůže souhlasit. Žalovaný v této části odůvodnění svého rozhodnutí zcela pomíjí událost, kterou žalobce popsal při pohovoru k jeho žádosti o mezinárodní ochranu a ke které mělo dojít v květnu 2019, kdy byl nucen k doznání spolupachatelství na převážení

ujgurských muslimů z Číny, byl mučen bitím a bylo mu vyhrožováno zmrzačením, zabitím, uvězněním, či vydáním do Číny. Ze shora citovaného ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu, mohou být soukromé osoby původci vážné újmy za předpokladu, že státní orgány či organizace nebo mezinárodní organizace nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou. Bylo tedy na žalovaném, aby si opatřil takové informace o Kazachstánu, které by důvěryhodným způsobem odpověděly na otázku, ke kterým konkrétním státním orgánům se v takovém případě žalobce mohl obrátit a jak ve skutečnosti tyto státní orgány fungují a jak efektivně je v takových případech poskytnuta pomoc žadatelům. Tyto informace by také měly spolehlivě odpovědět na otázku systému fungování těchto státních orgánů a na to, kam by se mohl žalobce o pomoc proti případnému protiprávnímu jednání soukromých osob obrátit s případnou stížností proti nečinnosti těchto orgánů. Žalovaný k tomu toliko zkonstatoval, že „nedošel k závěru, že by se žalobce reálně neměl možnost domoci své ochrany u státních orgánů“. Odpověď na tyto otázky nedávají ani shromážděné zprávy a informace o zemi původu žalobce, které si žalovaný pro své rozhodnutí o jeho žádosti opatřil. Mimo jiné si žalovaný, jak bylo zjištěno z obsahu správního spisu, vyžádal informace prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí o postavení ujgurské menšiny v Kazachstánu, přestože se žalobce jakožto příslušník této menšiny o žádném problému nezminil. Nicméně tato zpráva uvádí, že v Kazachstánu existuje možnost domáhat se spravedlnosti u nadřízených orgánů v případě špatného zacházení ze strany konkrétních policistů, ovšem s velmi nejistým výsledkem s ohledem na bezpečnostní a soudní systém v této zemi, což se dotýká všech jejich občanů bez ohledu na národnostní či etnickou příslušnost. Krajský soud proto uzavírá, že žaloba týkající se neudělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu je důvodná, neboť v této části je odůvodnění napadeného rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

10. Ze shora uvedených důvodů krajský soud proto napadené rozhodnutí žalovaného pro vady v řízení zrušil podle ust. § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení podle odst. 4 téhož ustanovení. Bude na žalovaném, aby při vydání nového rozhodnutí o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany si opatřil dostatek potřebných informací o zemi původu žalobce a přezkoumatelným způsobem odůvodnil udělení či neudělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.
11. Žádnému z účastníků nepřiznal soud právo na náhradu nákladů řízení, neboť v řízení úspěšnému žalobci žádné prokazatelné náklady nevznikly (ust. § 60 odst. 1 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení.

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 6. prosince 2021

Shodu s prvopisem potvrzuje

[Zadejte text.]

JUDr. Petr Indráček
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje